

יום חמישי 17 אוקטובר 2013

אל- מועצת הקיבוץ

מאת- צוות אד הוק

יואל א', י' ברג, עמוס ג', אברהים כ',
אמיר מ', משה מ', יודקה ס', צקי ת'

דו"ח סיכום והמלצות להחלטה

צוות בודק לשיפור תחבורת מכוניות בקיבוץ- נסיעה וחניות

מבוא- עניין כללי יסודי ושאלת גיבוי הציבור

עוד לפני הצגת הנושא, הממצאים וההמלצות אנו מבקשים לציין:

בהיותנו קהילה קטנה עם היבטי שיתוף וגיבוש פנימי- ראוי וחשוב בכל עניין לפעול בדרך של הסברה שכנוע והדברות. כן לעשות מאמצים מוקדמים, כמו בכל עניין אחר, **להגיע להסכמות**. ועם זאת, ולצערנו, כדי לאכוף את כללים נחוץ גם לקבוע **סנקציות** (בד"כ ביחס למיעוט חריג).

עם זאת יש להבין כי נחוץ, שמעבר להחלטות עליהן תחליט המועצה, ולהסכמת צוות וממלאי תפקיד ליישום- קיימת חשיבות מכרעת **לעמדה ולגיבוי של הציבור** כולו. אם הציבור יהיה מנותק ואדיש לנושא יהיה מאוד קשה למוסדות ולפעילים להתמיד ולפעול לשפר ולשמור על המצב.

רקע ותאור הבעיה

בשנה האחרונה, עלו במועצה סדרה של שאילתות ופניות בנושא מפגע מכוניות בקיבוץ.

הפניות התמקדו במכוניות הנכנסות ונוסעות בשבילים הפנימיים בקיבוץ, וגם חונות בתוך הקיבוץ בצמוד לבתים, או על שבילים, ואף על גינות ציבוריות. בנוסף, במקרים מסויימים נמסר על 'השתלטות' של חברים ותושבים על מקומות חנייה ציבוריים ואף הצבת שלט פרטי.

בעיות אלו יוצרת סיכון של בטיחות, ויצרות פגיעה באיכות חיים- שימוש בשבילים פנימיים צרים, חסימת מעברים, מטרד נופי, ולעיתים פגיעה בנוי, מטרד רעש מנועי.

בעקבות השאילתות המצטברות הוחלט בדיון המועצה בתאריך 22/4/13 להקים צוות אד הוק שיבדוק את הנושא לעומקו. על הצוות הטל לחזור ולהציג דו"ח ממצאים והמלצות שיובאו להחלטת מועצת הקיבוץ.

הקמת הצוות והיקף עבודתו

הצוות שפעל בנושא כלל 8 חברים. בדיון המועצה נבחרו גם 'אזרחים' שהתנדבו, וגם ממלאי תפקידים הפועלים בתחומים הנוגעים לחצר הקיבוץ. בהמשך התבקשו ממלאי תפקיד נוספים לסייע בתהליך.

בחודשים האחרונים פעל הצוות ולמד את הנושא, ניתח אותו ובסופו של דבר גיבש המלצות למועצה.

בין היתר, הצוות ערך את הפעולות הבאות: קיים 5 מפגשי דיון; הגדיר מטרות ותכנית עבודה; למד את תכנית ותקנון המתאר (פרק התחבורה) של הקיבוץ; פנה וביקש חומר מקיבוצים אחרים; ערך 3 סיורים ברחבי הקיבוץ (שניים בשעות היום והשני בשעות הערב); ניתח את הממצאים ובחן אפשרויות שונות לפיתרון.

מטרה ומיקוד

הצוות הגדיר כמטרה- לשפר את בעיות התחבורה והחנייה בתוך הקיבוץ, ולצמצם את הסיכון הבטיחותי ואת המפגעים הנוצרים לאיכות החיים.

המטרה איננה רק טיפול בבעיות הקיימות, אלא מניעת התרחבות והתפשטות.

הצוות החליט מראש להתמקד **במכוניות, ורק במכוניות**. זאת, כדי להימנע ממצב של 'תפסת מרובה לא תפסת'. בהתאם, ויתר הצוות על טיפול במטרדים ממונעים אחרים- טוסטוסים, קלאבקרם, טרקטורונים וקלנועיות.

תמצית ממצאים

1. **בהשוואה לקיבוצים אחרים, המצב במעניית טוב!**- הצוות פנה לסדרה של קיבוצים לבדוק המצב הקיים אצלם ולבקש סיוע בכללים פנימיים הנוספים על התב"ע; הסתבר שברוב הקיבוצים המצב פרוץ הרבה יותר ממעניית. השבילים הפנימיים 'נאנסו' להיות דרכי מעבר וגם חניונים למכוניות, והגיעו למצב בו **עשרות רבות** של מכוניות חונות באופן לא מוסדר פנימה בתוך הקיבוץ.

2. **במעניית קיימות חריגות בודדות, החשש הוא מהדרדרות-** הצוות מצא, על בסיס סיור שקיים ומידע שהועבר, כי במעניית נכנסים וחונים 5-10 מכוניות בתוך השבילים הפנימיים והמגרשים הפנימיים בקיבוץ. זו אינה כמות גדולה, אך היא יוצרת מפגע ובעיקר עלולה ליצור סחף- מדוע שאחרים לא יעשו כן? כך לדוגמה הצוות מצא שקיימות כמה נקודות תורפה. באחת מהן חלה הדרדרות מהירה **בחצי השנה האחרונה** כגון בחנייה מאולתרת **ממזרח למשפחת הנגלי** (והדרדרות כזו יכולה להופיע בעוד אזורים פנימיים ברחבי בקיבוץ).

3. **נתוני מכוניות-** חברי ותושבי מעניית מחזיקים **נכון להיום כ- 250 מכוניות**. זהו 'צילום מצב' שערכנו באחד הערבים. הוא כולל ודאי גם כמות קטנה של אורחים. יתכן שעם התגברות אורחים בסוף השבוע מגיעים לכ- 300 מכוניות;

4. **נתוני חניות-** במעטפת הכבישים של אזורי המגורים של קיבוץ מעניית, מחוץ לשבילים הפנימיים, ישנן **קרוב ל- 350 חניות כיום** המוגדרות עבור מכוניות. **רובן סלולות תקניות** ומסומנות בתב"ע וקיימות בפועל (כגון חניון לב הקיבוץ/ סנדלרייה 60, חניון מעל עמית יפעת 19, חניון מול נילי שדמי 17, חניון בוסתן/ דרום הקיבוץ 78, חניון ליד צריף מול כביש מוסך 20, מגרש חנייה כ- 40); חלקן זמניות אך הוכשרו ע"י מצעים (כגון מול בית הסיעוד, מול אריק יוסף 21, מול תמר יצחקי ועוד).

5. **חוסר בחניות-** לכאורה, קיימים מספיק מקומות חנייה מוגדרים. ואולם, ניתוח של הדברים מראה שבחלק מאזורי הקיבוץ אכן קיים עודף פנוי של מקומות חנייה (כגון בדרום הקיבוץ/ בוסתן, ובחניון חדר האוכל); אך בחלק אחר של אזורי הקיבוץ קיים חוסר בולט של מקומות חנייה (כגון בשכונת המערב מול גבעת חביבה; ובשכונת הצפון, לאורך כביש הכניסה לקיבוץ).

6. **תכנית המתאר של מעניית (תב"ע)-** ההחלטה הפורמלאית היא תקנון ותשריט תכנית המתאר של הקיבוץ, בנספח התחבורה המיוחד. תכנית זו אושרה לאחרונה בוועדה המחוזית לתכנון ע"י שר הפנים לתוקף באוגוסט 2009. התכנית קובעת כי במעניית לא יהיו חניות בתוך מגרשי החברים ובשבילים הפנימיים אלא בחניונים שנקבעו לכך. במקומות מסויימים נקבעה בתב"ע הרחבת שביל פנימי החודר מן המעטפת עד נקודה מסויימת (כגון כביש הסנדלרייה). תכנית המתאר מגדירה כמות גדולה של מגרשי חנייה, לפי נוסחה ביחס לבתי האב, ומבטיחה כי לכל דירה תהיה חנייה במרחק של עד 70 מטרים. לכאורה, אפשר להתקדם לפי תכנית המתאר ולהשלים עוד חניונים כדי לפתור את צרכי החנייה. ואולם הצוות מצא כי חלק מן הפתרונות אינו ישים או שמצריך בחינה תכנונית מחודשת (כגון הקבוע בתב"ע- להפיכת שביל פנימי מתמר יצחקי לבית הסיעוד לכביש פתוח; וכנ"ל לגבי הרחבת שביל לכביש וחניות מכיוון המוסך ועד פבלו.

אם לסכם סעיף זה- באופן כללי ישנו מתאם גבוה בין התב"ע ובין הקיים בשטח. עם זאת, יש חוסר תאימות מסויים של מקומות חנייה בפועל, הנראים סבירים, שאינם מופיעים בתב"ע; וכן יש חוסר תאימות

מסויים של מקומות חנייה המוצעים בתב"ע שאינם נראים סבירים, ואולי הוגדרו מתוך אילוצים שונים בעבר.

המלצות למועצת הקיבוץ

- יצירת ואישור** **תקנון כללים**- הצוות מציע למועצת הקיבוץ לאמץ ולאשר את הכללים הבאים כתקנון פנימי מחייב.
 - אישור של מיקום המחסומים הקיימים היום**- כיום מוצבים מחסומים בכל היקף הקיבוץ. כ- 10 מחסומים הם קבועים עמוד בטון או סלע (כגון ליד שביל החינוך, או ליד המרכול); עוד 12 מחסומים ניידים של עמוד מתכת. (בין משפ' הנגלי למשפ' ליברמן ישנם שני עמודי חסימה ברצף, שאחד מהם הוסר בחודשים האחרונים. עם אישור המלצות אלו יוחזר העמוד למקומו); עוד 1 מחסום זרוע ידני (ליד משרד יואל); עוד 2 מחסומי זרוע חשמלית (ליד בית סיעוד וליד הסנדלרייה); הצוות מציע לאשר את המחסומים הקיימים במיקום הקיים המבטא את הגבולות בין הכבישים המותר לנסיעת רכבים ובין השבילים הפנימיים בהם יש להגביל נסיעה ובתוכם יש לאסור חנייה. הצוות שקל הפיכת מחסומים נוספים לחשמליים אך חושש כי המעבר שם יגבר.
 - הוספת שילוט**- הצוות ממליץ להתקין שלטים סטנדרטיים ליד כל המחסומים בקיבוץ ולציין "כניסה פנימית מוגבלת"; וחנייה פנימית אסורה; מזכירות הקיבוץ".
 - אישור הגבלת נסיעות פנים, ואיסור מוחלט לחניות פנים**- הצוות מציע לאשר את ההחלטה כי מעבר לגבול המחסומים, תתקיים מגבלת נסיעה ואיסור חנייה. מותר יהיה לעבור מחסום ולהכנס עם מכונית רק במקרה חריג של פריקת ציוד כבד, או במקרה של הסעת אדם חולה; מעבר לגבול המחסומים יהיה איסור להחנות רכבים לא בשטחי ציבור, ולא בתוך שטחי המגרשים של החברים. במקרה של פריקת ציוד או הובלת אדם ניתן יהיה להחנות את הרכב למשך 15 דקות. ויודגש, כי אין להוביל ילדים לבתי ילדים במכונית (הדבר מסכן את המשפחות האחרות המביאות רגלית את הילדים לבתי הילדים). רק במקרה של חברים המתגוררים על גבי כביש ראשי של מעטפת הקיבוץ הם יוכלו להחנות בתוך המגרש שלהם (זה גם מסייע בפינוי מקום חנייה לאחרים).
 - פתיחת מחסום**- לכל המחסומים בקיבוץ יהיה מפתח אחד משותף (מאסטר). העתק שלו יהיה אצל כל ממלאי התפקיד הנוגעים לחצר הקיבוץ, וגם בבית המשרדים, במרפאת הקיבוץ ובעמדת השומר בכניסה לקיבוץ. כל חבר שיפנה יוכל לקבל לרשותו העתק מן המפתח. המחסום תמיד יהיה נעול. מי שפותח אותו לשם מעבר, אחראי לסגור אותו. זאת למעט במקרים של הובלת דירה, או שיפוץ תשתית ובתים.
 - חריגים מותרים לחנייה פנימית**- חנייה פנימית תתאפשר כחריג יוצא דופן ורק במקרים הבאים: נכות מוכרת קבועה לבן המשפחה של מגבלת ניידות, או אישור של רופא הקיבוץ בגין מחלת בן המשפחה המשתמש באותו רכב ויש לו מגבלת ניידות; במקרה חריג זה, החנייה תתבצע בתוך שטח המגרש של החבר ולא על שטח ציבורי פנימי. החרגה נוספת תהיה לגבי עופר הרפז רכז הביטחון של הקיבוץ המקיים כוונות, ומוזעק ומוקפץ לא פעם בלילות
 - איסור שילוט פרטי**- ייאכף איסור על שילוט פרטי לשמירת חנייה אישית. זאת, למעט במקרה חריג של נכות רפואית כמוגדר בסעיף הקודם. במקרים אלו יהיה הקיבוץ אחראי להציב שלט בתאום עם המשפחה.
 - ניסיון מיוחד לשיריון חניות לשכונת מערב**- כאמור, הצוות איתר מספר קטן של מוקדים בהם יש מצוקת חנייה מיוחדת. הבולט בהם הוא באזור הסמוך למשפחת הנגלי, שם גם יש כיום חריגה והדרדרות בנושא החנייה. הצוות, מציע לערוך במקום ניסיון מיוחד ולתת צ'אנס לפיתרון ייחודי. זאת, למרות שהוא מודע לקשיים הנובעים ליישם את המהלך. הצוות מציע כי תנאי לקיום ניסיון כזה הוא קיום שיחה של דיירי השכונה והסכמה מרצון של רוב המשפחות.
- הצוות מציע כי 8 מקומות חנייה המסומנים מול הנגלי ישמרו עבור 12 משפחות המתגוררות פנימה עמוק בשטח הקיבוץ: 1 משפ' אלון, 3 משפ' בבלוק רינצקי, 3 משפחות בבלוק שרה מנחם ז"ל, 2 משפ' ליברמן/ מרגולית; 2 שולי ש', אור ל'; 1 יאיר ופאולה; כל משפחה כזו תוכל להחנות רכב אחד בלבד בחניון הפנימי. רכב שני, לאותה משפחה, יחנו רחוק יותר, בכביש מעטפת אריק יוסף. ויודגש- משפחות קרובות

- לחניון הנגלי (כגון הנגלי, עתליה, זהב, מימרן, צעירי שיכון עולים צמוד מקלט- כל אלו יחנו רק בכביש ההיקפי מול אריק י').
- נחוץ יהיה להתקין שלט הבהרה במקום. לאחר תקופה של 3 חודשים תיבדק הצלחת הניסיון. יתכן כי המהלך יצליח ניתן יהיה לקבל החלטה דומה בעוד נקודות תורפה בקיבוץ.
8. **הוספת חניות**- הצוות ממליץ לקיים חשיבה ודיונים קבועים על הוספת חניות נוספות מדי שנה בשנה. הן לגבי חניות קבועות וסלולות לפי תב"ע, והן לגבי חניות זמניות. באופן קונקרטי הצוות ממליץ, וכבר נועץ באדריכל אלחנתי להוסיף:
- עוד חניון קטן בצמוד ומתחת לחומת האבן הניצבת מול המוסך; וכן להוסיף עוד חניון קטן מול שכונת הצעירים ממערב למגורי התאילנדים; עוד מספר חניות בחניון הבית הסיעודי (וכן לבדוק אפשרות להוסיף בכביש המעטפת אריק יוסף- יואל אברהמס).
9. **מיצוי מיטבי לחניות- סימון וגיזום**- הצוות מציע להוסיף נוהל שנתי של חידוש סימון הצבע בחניונים הסלולים; כן להוסיף סימון גם בחניונים של מצע כורכר ע"י נעצים ויתדות- זאת באחריות מנהל החצר; כן להוסיף נוהל רבעוני של גיזום עצים ושיחים בחניונים. בסיור ותצפית שהצוות קיים הוא העריך שמהלכים אלו יוסיפו עוד מספר מקומות חנייה שיש אזורים בהם הדבר חשוב.
10. **שיפורים שונים**- הצוות מציע להיות ער ולשקול מעת לעת הוספת **אמצעי בטיחות שונים**. כך לדוגמה הוספת **תלוליות האטה**. במקום אחד (ליד אריק יוסף) הצוות איתר **תלוליות גבוהות לא תקינות** וביקש מאברהם לטפל ולסדר אותן; כך לדוגמה בנושא חנייה כפולה. באזור גייגו/ אברהמס הונחו בעבר **כפתורי אבן** למנוע חנייה כפולה משיקולי בטיחות, צפיפות וראות ילדים. הצוות מציע להניח כפתורי אבן באופן דומה מאותם שיקולים בחניון מול הנגלי. כן לשקול תוך התייעצות עם בעל מקצוע הצבת מראות פנורמיות. (בינתיים פעל הצוות להסדיר את השוליים בצומת שער הקיבוץ).

אחריות יישום אכיפה וסנקציות

11. **הסמכת הצוות**- מוצע למועצה להסמיך את הצוות כאחראי ליישום ההחלטות שתתקבלנה. הצוות ימנה מתוכו רכז, יחלק בתוכו משימות וייפגש תקופתית. הסמכת הצוות היא גם הסמכת כל אחד מחבריו כנאמן לאכיפת ההחלטות.
12. **גיבוי ועדת תכנון והמזכירות**- במחלוקת בעניינים בעלי היבט תכנוני יוכל הצוות לפנות ולהוועץ בוועדת תכנון, וכן חברים ותושבים יוכלו לפנות ולערער על פעולה נוגעת בפני ועדת תכנון; בכל היבט נוגע וכאינסטנציה נוספת ניתן יהיה להביא לדיון והחלטה המזכירות.
13. **תושבים שאינם בנים**- אחריות היישום והאכיפה של מנהלת מחלקת השכרות, ובגיבוי של צוות אכלוס דירות אם נחוץ.
14. **הפרת כללים ע"י חברים ובנים, בטיפול נציגי הצוות, כנאמני המועצה:**

- ✓ **חריגה ראשונה**- במקרה של הפרת כללים תועבר פנייה לצוות, ונציגי הצוות יפנה לבירור עם המשפחה הנוגעת. אם יסתבר כי חרחה מן הכללים יבקש ממנה להקפיד בכך (הותרת מנעול פתוח, חנייה פנימית אסורה, שילוט פרטי וכו')
- ✓ **חריגה שנייה**- במקרה של הפרת כללים שנייה- יצולם נציגי צוות את הרכב, ויפנה שוב למשפחה. הפעם יצרף גם בקשה בכתב.
- ✓ **חריגה שלישית, התרעה אחרונה וסנקציות**- שוב יצולם הרכב, שוב תשלח התרעה למשפחה; ותזזהר כי אם יחזור המקרה- אזי באופן אוטומטי, **יפורסם** שמה במועצת הקיבוץ, יוטל עליה **קנס** של 100 ₪, ותוצב **מדבקה** קשה להסרה על שימשת הרכב.
- ✓ **ערעור**- בכל שלב של תהליך הסנקציות יכול החבר לערער בפנייה לוועדת תכנון וגם למזכירות הקיבוץ.

ערך המסמך, לפי המלצות הצוות: **אמיר מימרן**